Gheorghe Şincai în conştiinţa mureşenilor

MONICA AVRAM
Biblioteca Judeţeană Mureş

În mod firesc, naşterea şi existenţa unei personalităţi de talia lui Gheorghe Şincai ridică numeroase semne de întrebare şi determină o serie de controverse, legate fie de locurile natale sau de data naşterii, fie de diferite aspecte sau momente din viaţa sa particulară.

„Cazul Gheorghe Şincai" este – în opinia mea – unul fericit din acest punct de vedere, şi când afirm acest lucru, mă refer la faptul că s-a stabilit atât ziua naşterii sale, cât şi locul unde a văzut lumina zilei.

Gheorghe Şincai s-a născut deci la 28 februarie 1754, nu în 1753, nici în 1755, deşi, dacă luăm în considerare propriile sale declaraţii, toate cele trei repere cronologice ar trebui să fie reale. Cu toate acestea, s-a optat pentru anul 1754, fiind singura dată menţionată clar, explicit, şi nu prin intermediul unor calcule.[1]

În ceea ce priveşte locul naşterii, azi e deplin cunoscut faptul că Şincai s-a născut la Râciul de Câmpie în casa bunicului din partea mamei şi abia la vârsta de 8-10 ani se mută la Şamşud / Şinca Veche, în condiţiile în care au loc binecunoscutele modificări de statut ale moşiei părinteşti. Aici îşi va petrece anii copilăriei, urmând ca instruirea şcolară să o înceapă la Săbed, nu departe de locurile natale.

Chiar dacă ne-am limita doar la locul naşterii sale şi ar fi suficient să-l considerăm pe Gheorghe Şincai nu numai un mare român, ci unul dintre cei mai de seamă cărturari mureşeni. Îl putem deci „revendica", deşi, dacă ar fi să luăm în considerare activitatea sa la Blaj, probabil că la fel de îndreptăţit ar fi şi vechiul centru al culturii româneşti să-l socotească printre ai săi.

Din fericire însă, contactul lui Şincai cu locurile natale, cu Mureşul şi împrejurimile sale nu se limitează doar la anii copilăriei. Dimpotrivă, există mai multe momente în care el revine în aceste locuri, adus fie de dorinţa de a-şi vizita familia şi casa părintească – despre care Serafim Duicu spune că a fost transformată în şcoală şi a funcţionat până la sfârşitul secolului al XIX-lea[2] – fie

[1] Dumitru Ghişe, Pompiliu Teodor, ***Fragmentarium iluminist***, Cluj-Napoca, Dacia, 1972, p. 119; Serafim Duicu, ***Pe urmele lui Gheorghe Şincai***, Bucureşti, Editura Sport-Turism, 1983, p. 13.

[2] Serafim Duicu, ***op. cit***., p. 14.

BDD-A19316 © 2004 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 11:44:03 UTC)

adus de obligaţii profesionale, fie pentru a-şi căuta liniştea în clipele grele ale vieţii sale mult prea încercate.

În opinia mea, există în viaţa lui Şincai trei mari etape în care legăturile sale cu locurile natale şi cu oraşul Târgu-Mureş sunt mai strânse, mai puternice. În stabilirea acestora nu am ţinut seama doar de criteriul cronologic, cât mai degrabă de natura evenimentelor care îl determină să revină. Cele trei momente sunt:

a) anii copilăriei şi începutul instrucţiei şcolare;
b) anii directoratului;
c) anii de după eliberarea din închisoarea de la Aiud şi până la stabilirea la moşia contelui Wass de Ţaga.

Revenind la prima etapă şi la anii copilăriei, este azi binecunoscut faptul că Şincai şi-a început educaţia la şcoala de la Săbed, unde se familiarizează cu limba maghiară. Va petrece o scurtă perioadă de timp şi în şcoala sătească de la Şamşud / Şincai, urmând ca, la insistenţele fratelui său mai mare – căpitanul Ion Şincai, un om educat, preocupat îndeaproape de pregătirea fraţilor săi mai mici şi a cărui semnătură apare pe documentul semnat de militarii români la 1790[3] – să-şi completeze studiile la Oşorhei – Târgu-Mureş.[4] Va rămâne aici timp de doi ani – 1776-1769 – frecventând cursurile gimnaziului reformat, înfiinţat în anul 1557.[5] Matricole ale colegiului din această perioadă nu există, motiv pentru care putem doar presupune că Şincai a urmat clasele de sintaxă şi poetică şi, în plus, cea de stilistică. A fost, de asemenea, familiarizat cu istoria biblică, istoria universală şi cea a românilor.[6] Începe totodată să studieze limbile latină, germană şi maghiară, dar poate că unul dintre cele mai importante câştiguri din această perioadă este întâlnirea cu profesorul Kovásnai, un om de o cultură deosebită. De altfel, relaţia de prietenie şi apreciere reciprocă dintre cei doi, relaţie care continuă şi după plecarea lui Şincai de la Târgu-Mureş, reiese foarte clar din modul în care fostul elev vorbeşte despre această perioadă: „*La cultivarea mea a contribuit cu cea mai mare străduinţă bărbatul de înaltă erudiţie, profesorul Kovásnai Sándor, a cărui umanitate nu va fi uitată de posteritatea târzie*

---

[3] Căpitanul Ion Şincai semnează petiţia ofiţerilor români de graniţă din 1790, act premergător ***Supplex***-ului: *Ioannes Sinkay capitaneus ex 2-a valahica pedestris legione*. Vezi Mircea Tomuş, ***Gheorghe Şincai***, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1965, p. 15.

[4] Al. Papiu Ilarian, ***Viaţa, operele şi ideele lui Georgiu Şincai din Şinca. Discursulu de recepţiune de A. Papiu Ilarianu şi respunsulu de Georgiu Bariţiu în şedinţa publică a Societăţii Academice Române din 14 septembrie 1869***, Bucureşti, Tipografia Naţională, 1869, p. 13.

[5] Serafim Duicu, ***op. cit***., p. 15.

[6] Ladislau Kocziány, ***Kovásnai Sándor***, în ***Profiluri mureşene***, vol. 1, Târgu-Mureş, Întreprinderea Poligrafică Târgu-Mureş, 1971, p. 35-40.

BDD-A19316 © 2004 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 11:44:03 UTC)

din cauza volumului său intitulat Carmina..."[7] Cei doi s-au mai întâlnit şi cu alte ocazii, când Kovásnai era custode al Bibliotecii Teleki, iar Şincai, în lungile sale inspecţii şcolare, profita de prezenţa la Târgu-Mureş pentru a studia fondurile acesteia. Mai mult, Şincai are aprecieri de laudă la adresa volumului de poezii al lui Kovásnai, ori se ştie că în acele timpuri, astfel de cărţi nu se cumpărau, ci erau dăruite de autor apropiaţilor săi, în semn de apreciere. În plus, după răscoala din 1784 se observă şi o schimbare în modul de gândire al profesorului, în felul său de a vedea lucrurile, care probabil se datorează discuţiilor cu Şincai.[8]

Şincai aminteşte în scrierile sale nu doar „Oşorheiul amical," ci şi „Oşorheiul cultural," intenţia sa fiind aceea de a scoate la lumină meritele acestui oraş, precum şi posibilităţile sale de a oferi elevilor un cadru adecvat învăţăturii. Aminteşte, deci, cele două instituţii de învăţământ – gimnaziul romano-catolic şi colegiul reformat – dar vorbeşte în egală măsură şi despre celelalte două instituţii culturale: biblioteca şi Societatea pentru cultivarea limbii maghiare, chiar dacă ultima s-a înfiinţat după terminarea studiilor sale la Târgu-Mureş.

În ceea ce priveşte cea de a doua etapă, ca director al şcolilor româneşti din Transilvania – funcţie îndeplinită pe durata a 12 ani, între 1782-1794 – Şincai revine de nenumărate ori la Târgu-Mureş şi în împrejurimi. De altfel, conform statisticilor „*prin silinţa şi munca mea numărul şcolilor s-a ridicat la 300 ...*"[9] Dintre acestea, 27 se aflau pe teritoriul Scaunului Mureş, în Comitatul Târnavelor. O scurtă şi rapidă enumerare a acestora ne demonstrează că interesul său nu s-a limitat la o anumită zonă geografică, ci s-a răsfrânt asupra întregului teritoriu mureşean.[10] Situaţia ne demonstrează, de asemenea, capacitatea lui Şincai de a acţiona în mod direct şi fără nici un fel de reţineri în vederea dezvoltării învăţământului românesc, în condiţiile în care cele 27 de şcoli au fost deschise pe parcursul a doar doi ani, între 1787-1789.[11]

Că în calitate de director al şcolilor româneşti a revenit de multe ori în aceste locuri, o dovedesc chiar spusele sale: „*În timpul domniei lui Iosif al II-lea am fost silit să inspectez de trei ori toate şcoalele naţionale româneşti, una câte una, şi să raportez oficial despre starea, progresul şi funcţionarea lor.*"[12] Un calcul simplu ne

---

[7] ***Ibidem***, p. 37.

[8] ***Ibidem***, p. 38.

[9] Ion Gh. Stanciu, ***O istorie a pedagogiei universale şi româneşti până la 1900***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1977, p. 213.

[10] Traian Popa, ***Activitatea şcolară a lui Gheorghe Şincai***, în ***Societatea de mâine***, 1 / 1924, p. 435-436; Idem, ***Monografia oraşului Târgu-Mureş***, Târgu-Mureş, Tipografia Corvin, 1932, p. 255.

[11] Lucia Protopopescu, ***Contribuţii la istoria învăţământului din Transilvania, 1774-1805***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1966, p. 66.

[12] Ion Gh. Stanciu, ***op. cit.***, p. 213; D. Ghişe, P. Teodor, ***op. cit.***, p. 125.

BDD-A19316 © 2004 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 11:44:03 UTC)

arată de câte ori s-a aflat Şincai în Comitatul Târnavelor, precum şi faptul că vizitele sale erau de mai lungă durată!

Mai mult, într-un raport înaintat guvernului în anul 1790, Şincai supune atenţiei forurilor conducătoare faptul că există în Scaunul Mureşului dascăli care nu-şi îndeplinesc obligaţiile în limitele prevăzute. Pe baza acestuia, administraţia locală a Scaunului Mureş este însărcinată să soluţioneze problema. La rândul său, vicecomitele districtului afirmă în cadrul şedinţei din 11 martie 1790 că „*Gheorghe Şincai, directorul şcolilor româneşti, a raportat On. Guvern că şi în judeţul nostru sunt învăţători cari numai pentru aceea au primit funcţia aceasta ca să se sustragă de la sarcinile publice, dar nu instruiază tinerimea*."[13] Cu acest prilej, a fost întocmită şi lista celor 27 de şcoli mai sus-amintite, precum şi numele învăţătorilor desemnaţi de Şincai.

Se ridică în acest fel un mare semn de întrebare, o nedumerire privitoare la legalitatea unui document datat 24 iunie 1794 prin care episcopul Ion Bob îl acuză pe Şincai de neglijenţă în serviciu, că nu cercetează şcolile şi, mai mult, că „*se bate cu orăşenii la Târgu-Mureş*."[14] Nu putem trece cu vederea caracterul destul de violent şi aprig al lui Şincai, dar nu putem ignora nici falsitatea acuzaţiilor care i-au fost aduse în timpul procesului cu episcopul Ion Bob şi acoliţii săi. Prin prisma celor amintite, consider totuşi că documentul din 1794 nu este decât o altă încercare nereuşită de a-l denigra pe Şincai; pe de altă parte, însă, poate proba prezenţa sa la Târgu-Mureş.

Faptul că Şincai revine la Târgu-Mureş în anii directoratului este dovedit şi de întâlnirile, deja amintite, cu profesorul Kovásnai, în cadrul intim al Bibliotecii Teleki, şi care trebuie să fi avut loc înainte de anul 1792 – anul morţii profesorului.

În ceea ce priveşte cea de a treia etapă, a anilor premergători instruirii tinerilor conţi Wass, prezenţa lui Şincai la Târgu-Mureş sau trecerea sa prin localitate sunt dovedite foarte clar de documentele studiate încă din anul 1924 de profesorul Traian Popa, documente care se aflau în arhiva oraşului Târgu-Mureş şi cea a judeţului Mureş-Turda.[15] Ele reprezintă actele celor trei procese în care Şincai era implicat direct şi care se desfăşurau la Tabla Regească din Târgu-Mureş.

Primul proces este cel care îl implica pe subprefectul din Aiud, Al. Gyutjó, acuzat de Şincai de comportament violent şi mistificare a adevărului. În acest sens, aflat la Cluj, la 10 octombrie 1795, Şincai înaintează guvernului o cerere în

---

[13] Traian Popa, ***Activitatea şcolară*** …, p. 435; Idem, ***Monografia*** …, p. 255.

[14] Nicolae Albu, ***Istoria învăţământului românesc din Transilvania până la 1800***, Blaj, Tipografia Lumina, 1944, p. 276.

[15] Traian Popa, ***Un capitol sbuciumat din viaţa lui Gheorghe Şincai***, Târgu-Mureş, Tipografia Ardealul, 1924.

BDD-A19316 © 2004 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 11:44:03 UTC)

care solicită sprijin împotriva duşmanilor săi, care l-au închis la Aiud; el solicită un avocat din oficiu pentru a demara acţiunea legală şi, în acest sens, subliniază atât importanţa serviciilor sale publice desfăşurate până în acel moment, cât şi situaţia materială şi financiară deplorabilă. Lăsând la o parte sensibilitatea umană, cererea este un important document autobiografic, ea conţinând numeroase date personale. După acest moment, procesul este transferat la Curtea de Apel din Târgu-Mureş de unde, în 1796 doi grefieri – Iosif Almasi şi Ioan Lantos – sunt trimişi la Blaj pentru a verifica adevărul celor spuse de Şincai.

Cel de al doilea proces este cel deschis împotriva lui Ion Szathmáry, căruia Şincai i-a arendat moşia părintească. Neînţelegerile dintre cei doi au degenerat într-o luptă pe care se pare că Şincai a pierdut-o. Mai mult, a accentuat şi neînţelegerile dintre fraţii Şincai, relaţia lor devenind destul de încordată. Acuzat de proastă administrare, Şincai este nevoit să facă bilanţul veniturilor şi cheltuielilor moşiei, rezultatul final indicându-l – o dată în plus – ca păgubit.

Evoluţia relaţiilor de familie ne îngăduie să înţelegem mai uşor de ce la mijlocul deceniului al nouălea îşi găseşte adăpost nu în casa fraţilor, ci în cea a cumnaţilor Teodor Graur şi Ion Caliani, doi nobili români din Râciu, căsătoriţi cu surorile sale. De la Râciu, el va continua să se deplaseze de multe ori la Târgu-Mureş, să întâlnească unele persoane cunoscute, dar şi pentru a studia la biblioteca telekiană.

Din nefericire, împreună cu cei doi cumnaţi va veni la Târgu-Mureş şi în ziua de 2 decembrie 1795; şi este binecunoscut episodul în care, rămânând peste noapte la o cârciumă de pe strada Călăraşilor, este jefuit de 16 galbeni, motiv pentru care o va da în judecată pe soţia cîrciumarului. Procesul s-a desfăşurat tot la Târgu-Mureş şi se încheie – aproape în mod firesc – tot cu păgubirea lui Şincai.

S-ar putea crede că Târgu-Mureşul i-a purtat ghinion marelui cărturar, deşi la o astfel de concluzie probabil că nu ajunge decât o persoană foarte pesimistă. Oraşul a fost doar locul de desfăşurare a proceselor sale, şi nu cauza – o cauză care trebuie căutată în trecutul său nu prea îndepărtat, în felul în care a înţeles relaţia cu episcopul Ion Bob.[16]

Nu putem deci vorbi de un fel de încercare de „răscumpărare a greşelilor" a oraşului Târgu-Mureş faţă de Şincai. Cu toate acestea, au existat de-a lungul anilor o serie de manifestări cultural-artistice, ştiinţifice, omagiale în memoria cărturarului, sărbători la realizarea cărora şi-au dat concursul instituţiile de cultură, autorităţile locale şi cele judeţene. Astfel, Şamşudul – localitatea în care şi-a petrecut anii copilăriei – a preluat numele Şincai.[17] Cu ajutorul sătenilor, un

[16] Ion Chinezu, ***Pagini de critică***, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1969, p. 182.

[17] În materialele găsite nu se precizează data exactă a schimbării numelui. Se pare însă că a avut loc după 1918, când familia nobiliră Bethlen a părăsit localitatea, şi anii

BDD-A19316 © 2004 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 11:44:03 UTC)

localnic – sculptorul Constantin Dombi – a realizat un bust din bronz al cărturarului şi l-a amplasat în centrul aşezării. Monumentul a fost înconjurat cu un mic parc în anii 1995-1996, după declaraţiile viceprimarului din localitate. Acelaşi sculptor a dăruit şi vecinilor din Râciu un bust asemănător.

În anul 1966 – la împlinirea a 150 de ani de la naşterea lui Şincai – ambele localităţi menţionate au organizat manifestări omagiale în amintirea cărturarului, prilej cu care au fost dezvelite şi două plăci memoriale.

Târgu-Mureşul poartă la rândul său semnele trecerii lui Gheorghe Şincai prin localitate. Astfel, în anul 1994, cu prilejul împlinirii a 240 de ani de la naştere, un liceu din localitate a primit numele „Gheorghe Şincai." Momentul a prilejuit o amplă manifestare, la organizarea căreia au colaborat Inspectoratul Şcolar Judeţean Mureş, Grupul Şcolar „Gheorghe Şincai", Inspectoratul pentru Cultură al judeţului Mureş şi, evident, Biblioteca Judeţeană Mureş. Programul manifestării a cuprins numeroase momente în care au fost antrenaţi – în egală măsură – elevii şcolii şi cadrele didactice, dar şi edilii judeţului. Totodată, a avut loc şi o ceremonie religioasă prilejuită de punerea pietrei de temelie a unui bust Gheorghe Şincai.

Într-adevăr, în noiembrie 1996, în cadrul „Zilelor Gheorghe Şincai," la împlinirea a 180 de ani de la moartea cărturarului, a avut loc festivitatea de dezvelire a unui bust, realizat de sculptorul mureşean Ion Vlasiu, un nume de marcă al culturii româneşti.

Mai mult, la 4 februarie 1997, Institutul de Cercetări Socio-Umane, amplasat în clădirea Teleki din Târgu-Mureş, va prelua, la rândul său, numele „Gheorghe Şincai." Prezidiul Academiei Române a răspuns astfel cererii înaintate de conducerea institutului, şi dovedeşte, o dată în plus, că, deşi Gheorghe Şincai poate fi revendicat şi de alte localităţi româneşti, el rămâne un mureşean prin excelenţă.

În faţa unei asemenea personalităţi nu putem decât să ne plecăm privirea şi să îi urmăm sfatul rostit la frageda vârstă de 18 ani: „*Nimic pentru mine, totul pentru neamul meu*!"[18] şi, de asemenea, să ne dorim precum Papiu Ilarian: „*Spiritul tău fie în mijlocul nostru*!"[19]

BIBLIOGRAFIE

❖ Nicolae Albu, ***Istoria învăţământului românesc din Transilvania până la 1800***, Blaj, Tipografia Lumina, 1944.

'30 când un membru al aceleiaşi familii revine în aceste locuri şi găseşte numele schimbat. Informaţia a fost găsită în ***Mezősámsont: múlt és jelen***, Marosvásárhely, Impress, 1997, p. 11.

[18] Serafim Duicu, ***op. cit.***, p. 20.

[19] ***Ibidem***, p. 242.

BDD-A19316 © 2004 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 11:44:03 UTC)

❖ Ion Chinezu, ***Pagini de critică***, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1969.

❖ Serafim Duicu, ***Pe urmele lui Gheorghe Şincai***, Bucureşti, Editura Sport-Turism, 1983.

❖ T. Georgescu, Emil Bâldescu, ***Ctitori de şcoală românească în secolul 19***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1971.

❖ Dumitru Ghişe, Pompiliu Teodor, ***Fragmentarium iluminist***, Cluj-Napoca, Dacia, 1972.

❖ Kocziány Ladislau, ***Kovásnai Sándor***, în ***Profiluri mureşene***, vol. 1, Târgu-Mureş, Întreprinderea Poligrafică Târgu-Mureş, 1971.

❖ Vasile Netea, E. Nicoară, ***Gheorghe Şincai***, în ***Figuri mureşene***, Târgu-Mureş, Tipografia Ardeleana, 1933, p. 17-31.

❖ Al. Papiu Ilarian, ***Viaţa, operele şi ideele lui Georgiu Şincai din Şinca. Discursulu de recepţiune de A. Papiu Ilarianu şi respunsulu de Georgiu Bariţiu în şedinţa publică a Societăţii Academice Române din 14 septembrie 1869***, Bucureşti, Tipografia Naţională, 1869.

❖ Traian Popa, ***Activitatea şcolară a lui Gheorghe Şincai***, în ***Societatea de mâine***, 1 / 1924.

❖ Traian Popa, ***Monografia oraşului Târgu-Mureş***, Târgu-Mureş, Tipografia Corvin, 1932.

❖ Traian Popa, ***Un capitol sbuciumat din viaţa lui Gheorghe Şincai***, Târgu-Mureş, Tipografia Ardealul, 1924.

❖ Lucia Protopopescu, ***Contribuţii la istoria învăţământului din Transilvania, 1774-1805***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1966.

❖ Ion Gh. Stanciu, ***O istorie a pedagogiei universale şi româneşti până la 1900***, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1977.

❖ Mircea Tomuş, ***Gheorghe Şincai***, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1965.

BDD-A19316 © 2004 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 11:44:03 UTC)

ANEXĂ

Tabelul şcolilor greco-catolice înfiinţate în comitatul Târnavelor în timpul directoratului lui Gheorghe Şincai

Nr. crt.	NUMELE LOCALITĂŢII	NUMELE ÎNVĂŢĂTORULUI	DATA INAUGURĂRII
1.	Adămuş	Ioan Pop	9 dec 1787
2.	Andraşfalău	Petru Toma	29 dec 1787
3.	Bodogaia	Filip Moldovan	29 dec 1787
4.	Bord	George Pop	1 ian 1788
5.	Ebesfalău	Ioan Alamori	
6.	Agrişteu	Ioan Sevestrean	2 ian 1788
7.	Erneiul-Mare	Petru Sőcs	22 dec 1789
8.	Hagymaş-Bodon	Iosif Bernaţi	7 noiembrie 1789
9.	Valea-Lungă (Hosszupatak)	Ioan Aron	29 dec 1787
10.	Iclodul Mic	Basiliu Barna	29 dec 1787
11.	Lăscud	Teodor Pop	23 ian 1788
12.	Lodroman	Ioan Trâncu Prim. Toma Moldovan	19 dec 1789 18 dec 1787
13.	Mădăraşul de Câmpie	Al doilea Ion Raţ	23 mart 1787
14.	Medesfalău	Aron Pop Prim. Chirion Neagoe	23 dec 1787 29 dec 1787
15.	Micăsasa	Al. d. Mich. Renei	29 dec 1787
16.	Niraşteu	Dimitru Pop	29 dec 1787
17.	Pănade	Vasile Cipariu	24 oct 1789
18.	Iernut	Ioan Seulian Prim. Bas. Pop	1 ian 1787
19.	Şamşudul de Câmpie	Al doilea Ioan Dubleu	1 mart 1789
20.	Şeulia	Teodor Pop	30 dec 1787
21.	Sarosul maghiar	Gheorghe Pop	15 dec 1787
22.	Şomfalău	Alex. Pop	1 apr 1788
23.	Spini	Simion Costea	2 ian 1788
24.	Sâncel	Ion Popa Pintilie	1 ian 1788
25.	Valea Sasului	Gheorghe Raţ	18 dec 1787
26.	Sângeorzul de Mureş	Andre Borbos	22 dec 1789
27.	Velţ	Ioan Borbos	15 dec 1787

BDD-A19316 © 2004 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 11:44:03 UTC)

Gheorghe Şincai in Mureş People Consciousness

Abstract

Şincai is undoubtelly one of the most important scholars who were ever born in Mureş County. And he always remained close connected to his native places and people.

I consider that there are three stages in Şincai's life in which his connections with Mureş County were stronger. The first stage refers to the years of childhood, spent at Râciu de Câmpie and then at Şamşud / Şinca Veche. He began his education at Săbed, and then he will continue his studies at Târgu-Mureş. He will gain one of his teachers affection – Kovásnai Sándor – and, many years later, he will come back in town to meet him.

The second stage refers to the years he worked as a general manager of Romanian schools from Transylvania. He laid the foundations of 27 schools in Mureş County area in only two years.

The third stage refers to the processes Şincai was involved in, and they let him without any material goods.

A lot of cultural manifestations took place in the second half of the 20th century in Şincai' s memory. A lot of bronze statues and memorial plaques were placed all over the county: Săbed, Râciu, Şincai, Târgu-Mureş. More than that, his name is given to a local highschool and to the prestigious Research Institute from our town.

BDD-A19316 © 2004 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 11:44:03 UTC)